

Felm¹⁸⁵⁹

Suomen Lähetykseura

Lastensuojeluohjeistus

Hyväksytty Suomen Lähetykseuran hallituksessa 15.12.2020
Päivitetty osittain lokakuussa 2024

Sisältö

1.	Johdanto	1
2.	Määritelmiä	1
3.	Ohjeistuksen soveltamisala	2
3.1	Lastensuojeluohjeistuksen periaatteet.....	2
3.1.1	Edistetään osallistavaa toimintatapaa ja lasten osallistamista.....	2
3.1.2	Otetaan ehdottoman kielteinen kanta lasten hyväksikäyttöön, kunnioitetaan lasten osallistumisoikeutta ja varmistetaan, että lasten etu asetetaan aina etusijalle.....	3
3.1.3	Noudatetaan kaikkia lastensuojelulakeja	3
3.1.4	Otetaan käyttöön Lähetysseuran hallituksen hyväksymä lastensuojeluohje ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet.....	4
3.1.5	Varmistetaan lastensuojeluohjeistuksen suunnittelu ja toteutus	4
3.1.6	Varmistetaan lapsiturvallinen rekrytointi.....	5
3.1.7	Varmistetaan, että käytössä on menettelyt lastensuojeluun liittyvien huolenaiheiden ilmoittamiseen ja tutkimiseen.....	5
3.1.8	Henkilöstön koulutus ja yhteisön tietoisuuden lisääminen	6
3.1.9	Huolehditaan siitä, että lapsille, yhteisöille, kumppaneille ja muille tahoille tiedotetaan ohjeistuksesta ja ilmoitusmenettelyistä	6
4.	Lastensuojeluohjeistuksen kehittämis- ja käyttöönottosuunnitelma	6
4.1	Henkilöstön ja kumppaneiden valmiuksien kehittäminen	6

5. Ohjeistuksen seuranta.....	7
6. Ohjeistuksen päivittäminen	7

1. Johdanto

Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän panisi kätensä heidän päälleen ja rukoilisi. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta Jeesus sanoi: ”Antakaa lasten olla, älkää estäkö heitä tulemasta minun luokseni. Heidän kaltaistensa on taivasten valtakunta.” Hän pani kätensä heidän päälleen. Sitten hän lähti sieltä. (Matteus 19: 13-15)

Suomen Lähetysseura on kristillinen järjestö, jolle jokainen lapsi on arvokas ja merkityksellinen. Tämä perustuu Jeesuksen Kristuksen opetuksiin ja esimerkkiin. Jokainen lapsi on luotu Jumalan kuvaksi ja siten arvokas Jumalalle. Siksi jokainen on velvollinen suojelemaan ja tukemaan lapsia.

Suomen Lähetysseura ja sen kumppanijärjestöt edistävät aktiivisesti haavoittuvassa asemassa olevien ja syrjittyjen ihmisryhmien oikeuksia Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Näistä ryhmistä kaikkein heikoimmassa asemassa ovat lapset ja nuoret, ja siksi Lähetysseura painottaa voimakkaasti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä koulutuksen ja osallistamisen kautta.

Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus on luotu vahvistamaan mekanismeja, joilla taataan lasten hyvinvointi ja turvallisuus järjestön toiminnassa maailmanlaajuisesti. Ohjeistus ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet auttavat Lähetysseuraa ja sen kumppaneita kehittämään ja toteuttamaan toimenpiteitä, joilla minimoidaan lapsiin kohdistuvat riskit järjestön toiminnassa ja kaikessa hankeyhteistyössä.

Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet täydentävät järjestön muissa ohjelmissa ja menettelytapaohjeissa esitettyjä suuntaviivoja ja periaatteita, joilla varmistetaan hyvä hallinto ja eettisesti hyväksyttävä toimintatapa (vrt. Lähetysseuran korruption vastainen ohjeistus). Lähetysseura noudattaa Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimusta (UNCRC), joka on tärkein lasten ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus ja jonka lähes kaikki maailman maat ovat ratifioineet. Act Alliancen jäsenenä Lähetysseura on sitoutunut soveltamaan ja edistämään sen ohjeistoa ja periaatteita.

Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet koskevat järjestön ja sen yhteistyökumppaneiden koko henkilöstöä, vapaaehtoistyöntekijöitä (jäljempänä ”henkilöstö”) sekä kaikkia muita osapuolia, kuten paikallisviranomaisia ja tavarantoimittajia, jotka ovat tekemisissä lasten eli alle 18-vuotiaiden kanssa osana järjestön liittyvää toimintaa ja hankkeita.

2. Määritelmiä

Lastensuojelu tarkoittaa laajasti ymmärrettynä yksilöiden, järjestöjen, valtioiden ja yhteisöjen toimia, joiden tarkoituksena on estää lasten vahingoittaminen, pahoinpitely, hyväksikäyttö ja riisto, kuten perheväkivalta, lapsityövoiman käyttö, kaupallinen ja seksuaalinen hyväksikäyttö ja väärinkäyttö, tahallinen altistaminen hiv-tartunnoille, fyysinen väkivalta ja muut haitalliset käytännöt. Lisäksi lastensuojelua voidaan käyttää yläkäsitteenä kuvaamaan sitä työtä, jota järjestöt tekevät tietyissä yhteisöissä ja ympäristöissä tai osana erilaisia ohjelmia suojellakseen lapsia heidän elämäntilanteestaan johtuvilta riskeiltä.

Edellistä yksityiskohtaisempi luettelo lastensuojelua koskevista termeistä ja määritelmistä on esitetty Lähetysseuran lastensuojelun eettisissä toimintaperiaateissa.

Lähetysseuran toiminnassa lastensuojelu tarkoittaa myös erilaisia sisäisiä ohjelmia, toimintatapoja, menettelyjä ja käytäntöjä, joilla varmistetaan, että järjestömme on lapsiturvallinen organisaatio. Varmistamme siis niin työssä kuin vapaa-aikanakin, että

1. kaikki Lähetysseuraa edustavat henkilöt käyttäytyvät lapsia kohtaan asianmukaisesti eivätkä koskaan käytä väärin järjestömme jäsenyyteen liittyvää luottamusta

2. kaikki järjestön toimintaan liittyvät henkilöt ovat tietoisia lasten seksuaaliseen ja muuhun hyväksikäyttöön liittyvistä ongelmista ja reagoivat niihin asianmukaisesti
3. luomme kaikessa toiminnassamme lapsille turvallisen ympäristön arvioimalla jatkuvasti lapsiin mahdollisesti kohdistuvia riskejä ja torjumalla niitä
4. toimintaamme ohjaa lapsia koskeva huolenpitovelvoite.

Henkilöstö tarkoittaa koko- ja osa- tai väliaikaisia työntekijöitä, harjoittelijoita ja vapaaehtoisia, jotka työskentelevät Lähetysseuran palveluksessa (Lähetysseuran henkilöstö) tai sen yhteistyöhankkeissa (kumppanijärjestön henkilöstö). Henkilöstöön kuuluvat myös lyhytaikaisilla sopimuksilla työskentelevät henkilöt, kuten konsultit, tutkijat yms., jotka toimivat jossakin Lähetysseuran rahoittamassa hankkeessa.

Lisäksi lastensuojeluohjeistus koskee **muita osapuolia, jotka ovat tekemisissä lasten kanssa projektikohteissa**, eli vierailijoita, valokuvaajia, toimittajia ja muita Lähetysseuran tai sen yhteistyökumppaneiden paikalle tuomia henkilöitä. Edellä mainituista henkilöryhmistä käytetään jäljempänä yhteistä nimitystä ASIANOSAISET.

3. Ohjeistuksen soveltamisala

Suomen Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus koskee kaikkea järjestön toiminnan suunnittelua ja toteutusta Suomessa ja ulkomailla. Ohjeistus sitoo Lähetysseuran ja sen kumppanijärjestöjen henkilöstöä (ks. Keskeiset termit) johto mukaan lukien sekä kaikkia muita osapuolia, jotka ovat tekemisissä lasten kanssa osana Lähetysseuraan liittyvää toimintaa.

3.1 Lastensuojeluohjeistuksen periaatteet

Suomen Lähetysseura kunnioittaa lasten oikeutta tulla kuulluksi ja osallistua kaikkeen heitä koskevaan päätöksentekoon ja edellyttää, että lasten näkemykset myös johtavat toimenpiteisiin. Eturistiriitatilanteissa Lähetysseura huolehtii siitä, että lasten oikeudet, tarpeet ja hyvinvointi asetetaan aina etusijalle – eli sovelletaan ”lapsen edun” periaatetta.

Lähetysseura noudattaa toiminnassaan seuraavia periaatteita:

3.1.1 Edistetään osallistavaa toimintatapaa ja lasten osallistamista

Lasten osallistaminen on lasten oikeuksia koskevan yleissopimuksen keskeisiä periaatteita. Sopimuksessa todetaan, että lapsilla ja nuorilla on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä, joita on kuunneltava, ja että heidän on annettava osallistua kaikkien heitä koskevien asioiden käsittelyyn perheissä, koulussa, paikallisyhteisöissä, julkisissa palveluissa, instituutioissa, politiikassa ja oikeudellisissa menettelyissä. Lähetysseura katsoo, että lasten ja nuorten mielekäs, turvallinen ja asianmukainen osallistaminen on erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa lasten kestävä hyvinvointi ja luoda osallistavia ja oikeudenmukaisia yhteisöjä, joissa kansalaiset ovat valveutuneita ja yhteiskunnallisesti aktiivisia.

Lähetysseura kannattaa YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta. Tämä tarkoittaa sitä, että järjestö tukee lasten oikeutta tulla kuulluksi, ilmaista mielipiteensä heitä koskevissa asioissa, kannattaa lasten ilmaisun-, ajatuksen- ja yhdistymisvapautta sekä oikeutta tiedonsaantiin kunnioittaen samalla vanhempien ja muiden auktoriteettien tehtäviä ja velvollisuuksia. Lasten osallistaminen on jatkuva prosessi ja siihen kuuluu tiedon jakaminen sekä lasten ja aikuisten välinen vuoropuhelu, joka perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen ja jonka myötä

lapset voivat oppia, miten heidän ja aikuisten näkemykset voidaan ottaa huomioon ja miten ne vaikuttavat eri prosessien lopputulokseen.

Uskomme, että lapsilla ja nuorilla voi olla merkittävä rooli muutoksen tekijöinä ja että he pystyvät osallistumaan päätöksentekoprosesseihin kehittyvien kykyjensä ja vähitellen kasvavan autonomiansa mukaisesti. Kun lapset ja nuoret oppivat ilmaisemaan mielipiteitään, ottamaan vastuuta ja tekemään päätöksiä, heille syntyy käsitys yhteenkuuluvuudesta, oikeudenmukaisuudesta, vastuusta ja solidaarisuudesta. Lapsiin kohdistuvien erityisriskien ja lapsen identiteetin ymmärtämiseksi on tärkeää kuulla lapsia ja hakea toimivia ratkaisuja, joilla näitä riskejä voidaan hallita.

3.1.2 Otetaan ehdottoman kielteinen kanta lasten hyväksikäyttöön, kunnioitetaan lasten osallistumisoikeutta ja varmistetaan, että lasten etu asetetaan aina etusijalle

Lähetysseura ei suvaitse minkäänlaista kaltoinkohtelua, olipa kyseessä pahoinpitely, emotionaalinen julmuus tai sanallinen solvaaminen, seksuaalinen hyväksikäyttö, laiminlyönti tai järjestön henkilöstön tai edustajien harjoittama lasten riisto. Lähetysseura on sitoutunut edistämään ja suojelemaan kaikkien lasten turvallisuutta ja hyvinvointia. Lisäksi järjestö on sitoutunut tekemään kaikkensa, jotta sen toimintaan liittyvät mahdolliset tahattomat haitat ja vahingot voidaan välttää. Lähetysseura ei hyväksy minkäänlaista lasten hyväksikäyttöä eikä suvaitse lapsia loukkaavan aineiston hallussapitoa tai käyttöä. Lähetysseura ei tieten palkkaa henkilöitä, jotka muodostavat välittömän uhan lapsille.

Kaikilla lapsilla on yhtäläinen oikeus suojeluun riippumatta henkilökohtaisista ominaisuuksista, kuten iästä, sukupuolesta, kyvyistä, kulttuurista, rodullisesta alkuperästä ja uskonnollisesta vakaumuksesta. On myös syytä korostaa, että tietyt kaltoinkohtelun muodot vaikuttavat suhteettoman voimakkaasti tyttöihin ja että vammaiset, etnisiin vähemmistöihin kuuluvat, kotiseudultaan siirtymään joutuneet tai pakolaislapset sekä laitoshoidossa olevat lapset ovat muita haavoittuvampia ja suuremmissa vaaroissa.

Suomen Lähetysseuran ja sen kumppanijärjestöjen henkilöstölle teroitetaan, että tämän lastensuojeluohjeistuksen vastaista toimintaa ei suvaita. Lisäksi korostetaan, että henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa kaikista epäillyistä väärinkäytöksistä. Lähetysseuran lastensuojelun eettisissä toimintaperiaatteissa on lisätietoa tehtävistä ja vastuualueista, jotka liittyvät mahdollisista väärinkäytöksistä ilmoittamiseen tai niiden seurausten käsittelyyn.

3.1.3 Noudatetaan kaikkia lastensuojelulakeja

Suomen lastensuojelulainsäädäntö perustuu YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista. Lähes kaikki maailman maat ovat ratifioineet sopimuksen. Lähetysseuran ja sen kumppanijärjestöjen henkilöstöön sovelletaan myös muita keskeisiä kansainvälisiä sopimuksia, kuten kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaista yleissopimusta, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä sopimusta sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta.

Joulukuussa 2008 YK:n yleiskokous hyväksyi lapsen oikeuksia koskevan päätöslauselman, jossa valtioita kehoitettiin ryhtymään lainsäädäntötoimiin kieltääkseen kaikenlaisen lapsiin kohdistuvan väkivallan kaikissa tilanteissa, vaikuttamaan asenteisiin, jotka ”suvaitsevat tai normalisoivat” lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, mukaan lukien ”julmat, epäinhimilliset tai halventavat kurinpidon muodot”, ja edistämään myönteistä järjestyksenpitoa kodeissa, kouluissa sekä hoito- ja oikeuslaitoksissa.

Suomalaisena kansalaisjärjestönä Lähetysseuraa sitoo myös Euroopan unionin perusoikeuskirja. Suomessa ja ulkomailla Lähetysseuran toimintaa ohjaa kansallinen lainsäädäntö, mukaan lukien maakohtaiset lastensuojelulait sekä sosiaali-, koulutus-, terveys-, turvallisuus- ja oikeuslainsäädäntö. Alueilla, joilla kansallinen lainsäädäntö ei vielä täysin vastaa kansainvälisten yleissopimusten normeja, Lähetysseuran ja

kumppanijärjestöjen henkilöstö pyrkii käynnistämään vuoropuhelua paikallisten poliittisten päättäjien, kansalaisyhteiskunnan, yhteisöjen ja perheiden kanssa tarkoituksena kasvattaa tietoisuutta lasten oikeuksista ja ehkäistä lapsiin kohdistuvaa hyväksikäyttöä, riistoa, laiminlyöntejä ja muita väkivallan muotoja. Lähetysseura ja sen kumppanit etsivät aktiivisesti keinoja, joilla voidaan suojella ja auttaa edellä mainituista väkivaltatilanteista kärsiviä lapsia.

Useimmissa maissa, myös Suomessa ja Lähetysseuran muissa kohdemaissa, järjestön ja sen kumppaneiden toimintaa valvoo riippumaton kansallinen elin, esim. oikeusasiamies tai muu ihmisoikeuksista vastaava viranomais.

3.1.4 Otetaan käyttöön Lähetysseuran hallituksen hyväksymä lastensuojeluohje ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet

Lähetysseura pyrkii järjestötoiminnassa ja hankkeiden koordinoinnissa aktiivisesti korostamaan lasten turvallisuutta ja suojelua. Lähetysseuran lastensuojeluohjeistuksen ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet on hyväksytty seuran johdossa, ja ne korvaavat vuodelta 2013 peräisin olevan ohjeiston.

Jos jollakin kumppanijärjestöllä ei ole käytössä omaa asianmukaista ja kattavaa lastensuojeluohjeistusta tai lastensuojelun toimintaperiaatteita, kaikkeen yhteistyöhön sovelletaan Lähetysseuran ohjeistoa. Kaikissa Lähetysseuran ja sen kumppaneiden allekirjoittamissa yhteisymmärryspöytäkirjoissa tai hankesopimuksissa todetaan, että Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet ovat onnistuneen yhteistyön edellytys ja sitovat molempia osapuolia. Lähetysseura auttaa kumppaneitaan kehittämään omat johdon hyväksymät lastensuojeluohjeistukset ja soveltamaan niitä käytäntöön tarjoamalla koulutusta ja tukemalla henkilöstöä osana hankesuunnittelua ja -seurantaa.

3.1.5 Varmistetaan lastensuojeluohjeistuksen suunnittelu ja toteutus

Lähetysseura toteuttaa ohjelmia ja hankkeita useiden eri kumppaneiden, oikeudenhaltijoiden ja viranomaisten kanssa. Tiedostamme lapsiin kohdistuvat riskit myös ohjelmissa, joissa ei nimenomaisesti keskitytä lapsiin. Näitä riskejä ovat mm. fyysiset vammat, joita voi syntyä sen seurauksena, että lasten erityistarpeita ja haavoittuvuutta ei oteta riittävästi huomioon. Lähtötilanteen ja riskien analysointi katsotaan osaksi ohjelmasuunnittelua. Lapsiturvallinen ohjelmasuunnittelu edellyttää arviointia, jossa tarkastellaan kehitysohjelman tai hankkeen vaikutuksia lapsiin sekä mahdollisten riskien torjumiseksi kaavailtuja strategioita. Lähetysseuran henkilöstö ja kaikki paikallisten ohjelmien/hankkeiden suunnitteluun osallistuvat henkilöt tuntevat lastensuojelun periaatteet ja sitoutuvat integroimaan suojelun käynnissä oleviin ohjelmiin. Lähetysseura sitoutuu myös tarkistamaan ohjelmiaan säännöllisesti mahdollisten uusien tai esiin nousevien lastensuojeluriskien varalta.

Lähetysseuran toimenpiteitä lapsiturvallisen ohjelmasuunnittelun varmistamiseksi täydentää 1.1.2015 voimaan tullut Suomen evankelis-luterilaisen kirkon laatima lapsivaikutusten arviointityökalu (LAVA). Se koskee kaikkea Lähetysseuran tai sen kumppaneiden Suomessa harjoittamaa toimintaa. Lapsivaikutusten arvioinnilla on neljä keskeistä tavoitetta: 1) edistää lapsen etua kirkollisessa päätöksenteossa ja toiminnassa; 2) vahvistaa lasten mielipiteiden huomioon ottamista ja lasten osallistumista kirkon toimintaan; 3) lisätä tietoisuutta lapsen ihmisoikeuksista kirkossa; ja 4) edistää kirkon omaa teologista tehtävää ja strategisia tavoitteita.

Lapsivaikutusten arvioinnin kriteerit perustuvat sekä YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista että evl-kirkon omaan itseymmärrykseen. Arviointi on tarkoitettu menetelmätyökaluksi, jonka avulla päätöksentekoa voidaan tarkastella lasten ja nuorten näkökulmasta. (Lisätietoja on liitteessä 4.)

3.1.6 Varmistetaan lapsiturvallinen rekrytointi

Lapsiturvalliset rekrytointikäytännöt ovat olennainen osa Lähetyssseuran lastensuojelua. Lähetyssseura on sitoutunut varmistamaan, että sekä sen työntekijät että vapaaehtoiset, jotka joutuvat suoraan tekemisiin lasten kanssa, valikoidaan tarkoin mahdollisten lapsiin kohdistuvien riskien varalta. Prosessiin kuuluu hakijan rikosrekisterin selvittäminen hakijan kotipaikan viranomaisilta, millä varmistetaan, ettei Lähetyssseuran palvelukseen tule henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet lasten hyväksikäyttöön. Ottaen huomioon, että lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön syyllistyvät muuttavat epäilysten herätessä usein maasta toiseen, on lisäksi hankittava poliisiviranomaisten antama rikosrekisteriote maista, joissa hakija on asunut vähintään 12 kuukautta.

Jos luotettava rikosrekisteriotetta ei poliisiviranomaiselta ole saatavissa, voidaan turvautua muihin toimiin, joilla varmistetaan hakijan soveltuvuus työskentelyyn lasten parissa. Näitä ovat esimerkiksi henkilökohtaisten suositusten tai todistusten hankkiminen. Lakisääteinen ilmoitus tai vastaava paikallinen oikeudellinen asiakirja, josta ilmenee, mitä ulkomaan rikosrekisterin tarkistamiseksi on tehty, ja jossa yksilöidään mahdolliset lasten hyväksikäyttöön liittyvät syytteet ja kärsityt tuomiot, voidaan katsoa riittäväksi rikosrekisteriotteen asemesta.

Lähetyssseuran kaikessa rekrytoinnissa on koko prosessin ajan noudatettava lapsiturvallisen rekrytoinnin tarkistuslistaa aina työnkuvauksen laatimisesta työntekijän muodolliseen palkkaamiseen asti, jotta voidaan minimoida riski, että tehtävään otetaan henkilö, joka saattaa muodostua uhkaksi lapsille. Ennen työsopimuksen allekirjoittamista tai sen yhteydessä hakijan on perehdyttävä Lähetyssseuran lastensuojeluohjeistukseen ja allekirjoitettava Lähetyssseuran lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet.

3.1.7 Varmistetaan, että käytössä on menettelyt lastensuojeluun liittyvien huolenaiheiden ilmoittamiseen ja tutkimiseen

Lähetyssseuran lastensuojelun tasoa koskevassa raportoinnissa on keskityttävä suoritettuihin ennaltaehkäiseviin toimiin, kuten järjestön riskirekisterin laatimiseen ja säännöllisiin sisäisiin auditointeihin, jotka koskevat lastensuojelukäytäntöjen toteutumista organisaatiossa. Jos hankkeen suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä nousee kuitenkin esiin väitteitä tai huolta lasten hyväksikäytöstä, niihin on aina suhtauduttava vakavasti. Lähetyssseuran koko henkilöstön on perehdyttävä menettelyyn, jota noudatetaan, jos epäillään, että lapsi tai nuori on joutunut hyväksikäytön kohteeksi tai tällainen uhka on olemassa. Lisäksi on huolehdittava siitä, että kumppanijärjestöjen henkilöstö ja yhteisöt, joissa toimintaa harjoitetaan, tietävät, miten epäilyksistä ilmoitetaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä luottamuksellisuuteen ja siihen, että tietoa jaetaan vain asiaankuuluville henkilöille.

Lähetyssseuran kansainvälisestä työstä vastaava johtaja nimittää suojeluvaltuutetun kullekin kohdealueelle, jolla järjestö hankkeita rahoittaa. Nimetyn aluevaltuutetun tehtävänä on kehittää Lähetyssseuran ja kumppanijärjestöjen henkilöstön valmiuksia lastensuojeluun liittyvissä käytännöissä ja raportoida epäillyistä lasten hyväksikäyttötapausten osalta lastensuojeluvaltuutetun nimittämisestä vastaa Lähetyssseuran seurakuntayhteyksien ja varainhankinnan johtaja. Safeguarding-asiantuntija vastaa lastensuojeluasioiden vuosiraportoinnista Lähetyssseuran hallitukselle.

Raportointimenettely tarjoaa kanavat, joita käyttäen lapset, yhteisöt, kumppanijärjestöjen henkilöstö yms., voivat ilmoittaa huolenaiheistaan. Näitä kanavia ovat mm. yhteisöjen palautelaatikot tai yhdessä paikallisen lastensuojelujärjestön kanssa perustettava neuvontapuhelin. Säännöllinen seuranta kentällä ja Lähetyssseuran henkilöstön käymät keskustelut oikeudenhaltijoiden kanssa ovat myös tärkeitä kanavia, joiden kautta saadaan tietoa mahdollisista huolenaiheista. Mahdollisesta epäeettisestä toiminnasta voidaan myös ilmoittaa

Lähetysseuran verkkosivuston kautta¹. Lasten hyväksikäyttöä koskevat epäilyt tai huolenaiheet voidaan saattaa Lähetysseuran tietoon yhteystietoineen tai nimettömästi digitaalista lomaketta käyttäen. <https://felm.ilmoituskanava.fi/#/>

Lähetysseura on sitoutunut kehittämään ilmoituskanavia ja arvioimaan niiden toimivuutta. Niihin kuuluvat myös järjestön lasten kummitoiminnan arvioinnissa esitetyt suositukset vuodelta 2018.

3.1.8 Henkilöstön koulutus ja yhteisön tietoisuuden lisääminen

Lähetysseura on laatinut sen hallituksen hyväksymän henkilöstön koulutussuunnitelman, jolla varmistetaan, että henkilöstö ymmärtää lastensuojeluohjeistuksen ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet ja että niitä sovelletaan järjestön toiminnassa ja hankeyhteistyössä. Lisäksi Lähetysseura sitoutuu tarjoamaan resursseja kumppanijärjestöjen ja hankkeiden edunsaajien koulutukseen lasten oikeuksista ja suojelusta. Jos Lähetysseuran tai sen kumppaneiden työntekijät osallistuvat hallinto- tai työtehtäviin hankkeissa, joihin liittyy lapsia, vähimmäisvaatimuksena on, että työntekijät allekirjoittavat Lähetysseuran lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet. Lasten ollessa hankkeen pääasiallisina edunsaajina ohjataan resursseja yhteisötasolla lastensuojelua koskevan tietoisuuden kasvattamiseen osana säännönmukaista hanketoimintaa.

3.1.9 Huolehditaan siitä, että lapsille, yhteisöille, kumppaneille ja muille tahoille tiedotetaan ohjeistuksesta ja ilmoitusmenettelyistä

Lähetysseura katsoo, että vastuullisuus kohdeyhteisöön nähden ja toiminnan avoimuus ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita. Yhteisöjen ja yhteistyökumppaneiden valmiuksien kehittäminen on merkittävä osa lastensuojelun hyviä käytäntöjä. Lähetysseura suhtautuu vakavasti myös lasten oikeuteen osallistua ja saada mielipiteensä kuuluviin, ja se on sitoutunut varmistamaan, että lapset ymmärtävät oikeutensa suojeluun ja miten he voivat ilmoittaa hyväksikäyttötapauksista.

Lähetysseuran ja sen kumppaneiden henkilöstön odotetaan tarjoavan selkeät ohjeet ja valituskanavat, joiden kautta yhteisöt voivat ilmoittaa kaikista Lähetysseuran tai sen kumppanijärjestöjen henkilöstön tai muiden ASIANOSAISTEN väärinkäytöksistä. Valituskanavien kuvaukset on käännettävä paikallisille kielille sellaisessa muodossa, että ne ovat helposti yhteisöjen saatavilla. Tämä voi edellyttää lapsiystävällisten ilmoituskanavien perustamista. Yhteisöille on tiedotettava, miten, missä ja kenelle ilmoitetaan väärinkäytöksestä, johon Lähetysseuran työntekijä tai muu järjestöön liittyvä henkilö on mahdollisesti syyllistynyt. Lapsille on ikätasolleen sopivalla kielellä kerrottava, millaista käytöstä heidän on lupa odottaa henkilöstöltä ja mihin ja miten he voivat ilmoittaa, jos henkilöstöön kuuluva tai muu Lähetysseuraan liittyvä henkilö rikkoo eettisiä toimintaperiaatteita. Lähetysseuran henkilöstön on saatava paikalliset kumppanit ymmärtämään lastensuojeluohjeistuksen ja eettisten toimintaperiaatteiden sisältö, ja auttaa niitä sisällyttämään lastensuojelu omiin ohjelmiinsa.

4. Lastensuojeluohjeistuksen kehittämis- ja käyttöönottosuunnitelma

4.1 Henkilöstön ja kumppaneiden valmiuksien kehittäminen

Suomen Lähetysseuran oman ja yhteistyökumppaneiden henkilöstön lastensuojeluvalmiuksien kehittämisessä edetään vaiheittain seuraavasti.

1. Suomen Lähetysseuran lastensuojelutyöryhmä lähettää ohjeistusluonnoksen lausuntokierrokselle kunkin osaston vastuuhenkilölle, millä varmistetaan koko organisaation sitoutuminen ohjeistukseen.

---

¹ <https://felm.ilmoituskanava.fi/#/>

2. Lähetysseuran lastensuojeluohjeistus ja lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet hyväksytetään seuran johtoryhmällä ja hallituksella. **Uutta lastensuojeluohjeistusta ja eettisiä toimintaperiaatteita on hyväksynnän jälkeen noudatettava koko Lähetysseurassa ja kaikissa sen hankkeissa.**
3. Lähetysseuran henkilöstölle ja kumppaneille suunnitellaan ja järjestetään koulutusta.
  - 3.1 Lähetysseuran lastensuojeluohjeistusta ja lastensuojelun eettisiä toimintaperiaatteita koskevaa koulutusta järjestetään järjestön koko henkilöstölle. Yksiköiden johtajat vastaavat siitä, että koko henkilöstö suorittaa koulutuksen.
  - 3.2 Kartoitetaan toimenpiteet ja resurssit, joita Lähetysseuran kumppaneiden perehdyttäminen järjestön lastensuojeluohjeistuksiin ja eettisiin toimintaperiaatteisiin edellyttää, ja laaditaan koulutussuunnitelma.
  - 3.3 Yhteistyökumppaneiden henkilöstön koulutus järjestetään koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutuksen jälkeen uusi lastensuojeluohjeistus ja eettiset toimintaperiaatteet sitovat myös yhteistyökumppaneita.

ACT Alliancen jäsenenä Suomen Lähetysseura voi saada siltä verkkokoulutuspaketteja, asiakirja-aineistoa ja mahdollisesti muiden palveluntarjoajien palveluja, jotka liittyvät lastensuojeluohjeistuksen kehittämiseen ja toteuttamiseen.

5. Ohjeistuksen seuranta

Säännöllinen riskien arviointi ja torjunta sekä lastensuojelutoimien tehokkuuden seuranta ovat erottamaton osa Lähetysseuran harjoittamaa valvontaa ja toimintaa. Tavoitteeseen pyritään mm. seuraavin keinoin:

- Tarkastellaan lastensuojelua osana Lähetysseuran strategia-, ohjelma- ja projektikohtaisia riskienarviointi- ja raportointiprosesseja.
- Sisällytetään lastensuojeluohjeistuksen edellyttämät vaatimukset yhteistyökumppaneiden kanssa tehtäviin kumppanuus- ja hankesopimuksiin sekä palvelujen ja tavaroiden toimitussopimuksiin (urakoitsijat, konsultit yms.).
- Arvioidaan kumppaneiden hanke-esityksiä nimenomaan lastensuojelun näkökulmasta ja otetaan tämä huomioon myös lastensuojeluilmoitusten raportointilomakkeissa.
- Lähetysseuran ylin johto ja hallitus seuraavat jatkuvasti riskirekisteriä, järjestön raportointia sekä lastensuojelutoimien toteutumista ja tehokkuutta.

6. Ohjeistuksen päivittäminen

Suomen Lähetysseuran lastensuojeluohjeistuksen ja siihen liittyvien käytäntöjen päivittämisestä vastaavat ohjeistuksen vastuuhenkilöt. Ohjeistusta tarkistetaan osana strategiasuunnittelua tai aina tarvittaessa.

LIITTEET

Liite 1: Suomen Lähetysseuran lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet

Liite 2: Epäilyjen käsittelyvaiheita kuvaava vuokaavio

Liite 3: Lastensuojeluilmoitusten raportointilomake

Liite 4: Lapsivaikutusten arviointityökalu (LAVA)

Liite 1: Suomen Lähetysseuran lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet

Lasten oikeuksien tarkoituksena on varmistaa, että toimitaan tavalla, josta on lapselle eniten hyötyä. Tavoitteeseen päästään, kun hyväksytään ja ymmärretään, että lapsi on samanarvoinen kuin muutkin ihmiset kansallisen lainsäädännön, lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen ja muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten mukaisesti. Mainittujen asiakirjojen tavoitteena on ohjata aikuista toimimaan tavalla, joka tukee ja voimaannuttaa lasta.

Lähetysseura uskoo, että kaikilla lapsilla on oikeus turvaan, joka suojelee heiltä kaikelta väkivallalta, hyväksikäytöltä ja riistolta. Lähetysseura on lisäksi sitoutunut huolehtimaan lasten turvallisuudesta ja edistämään heidän hyvinvointiaan. Näissä lastensuojelun eettisissä toimintaperiaatteissa on kuvattu, miten järjestön henkilöstön ja muiden toimintaan liittyvien osapuolien on käytäyttyävä toimiessaan Suomessa tai ulkomailla riippumatta niiden suhteesta Lähetysseuraan. Näitä osapuolia ovat esimerkiksi palkattu henkilöstö, vapaaehtoistyöntekijät, harjoittelijat, vierailijat, valokuvaajat, toimittajat, konsultit ja muut alihankkijat, jotka toimivat lasten parissa tai heidän läheisyydessään. Edellä mainituista henkilöryhmistä käytetään jäljempänä yhteistä nimitystä ASIANOSAISET.

Osalla Lähetysseuran kumppanijärjestöjä on omat kattavat eettiset toimintaperiaatteensa, jotka vastaavat järjestön periaatteita ja sisältävät joiltakin osin jopa tässäkin asiakirjassa kuvattua tiukempia sitoumuksia.

Tällöin Lähetysseuran on esitettävä omat eettiset toimintaperiaatteensa kumppanijärjestölle, keskusteltava niistä ja sovittava, kumman järjestön toimintaperiaatteet kumppanijärjestön henkilöstö allekirjoittaa. Jos asiaankuuluvia ja kattavia toimintaperiaatteita ei ole kirjattu, noudatetaan Suomen Lähetysseuran lastensuojelun eettisiä toimintaperiaatteita.

Lähetysseuran lastensuojeluohjeistuksessa ja -menettelytavoissa on kuvaus toimista, joita järjestön lasten suojelemiseksi soveltaa. Näihin kuuluu ennakoivia toimia, joilla pyritään ehkäisemään lasten hyväksikäyttöä ja vahingoittamista, sekä reaktiivisia toimia, joilla reagoidaan todellisiin tai mahdollisiin hyväksikäyttötilanteisiin. Lastensuojeluohjeistus edellyttää, että kaikki ASIANOSAISET sitoutuvat noudattamaan Lähetysseuran lastensuojeluohjeistusta ja näitä **eettisiä toimintaperiaatteita**, joissa on määritelty lastensuojeluun liittyvät vastuut ja henkilöstöltä edellytetyt käytös.

TÄMÄ VAATIMUS ON EHDOTON.

Lapsi on alle 18-vuotias ihminen, kuten lapsen oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa (1989) todetaan.

Allekirjoittaja noudattaa lapsen oikeuksia koskevaa yleissopimusta ja seuraavaa viittä periaatetta:

- I. **Lapsen oikeudet:** ASIANOSAISTEN on kunnioitettava ja edistettävä lasten oikeuksia. Ennen kaikkea on taattava lapsen oikeus elää turvassa ilman hyväksikäytön tai riiston vaaraa ja toimittava aina *lapsen edun* mukaisesti.
- II. **Nollatoleranssi:** Mitään hyväksikäytön muotoa ei suvaita, ja on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimiin lastensuojeluohjeistuksen toteuttamiseksi ja edistämiseksi.
- III. **Riskienhallinta:** Varmistetaan, että riskit tunnistetaan ja minimoidaan kaikissa vaiheissa suunnittelusta toteutukseen.

IV. Jokaisen vastuu: lastensuojeluohjeistuksen onnistuminen riippuu kaikkien ASIANOSAISTEN yksilöllisestä panoksesta ja yhteisvastuusta.

V. Ilmoitusvelvollisuus: eettisten toimintaperiaatteiden rikkomuksista tai niihin liittyvistä epäilyistä on välittömästi ilmoitettava esihenkilölle tai Lähetysseuran lastensuojelun yhteyshenkilölle. Menettely on kaikilta osin luottamuksellinen.

ALLEKIRJOITAMALLA NÄMÄ LASTENSUOJELUN EETTISET TOIMINTAPERIAATTEET sitoudun nimenomaisesti

siihen, että

- **kohtelen lapsia kunnioittavasti ja tasapuolisesti** riippumatta heidän iästään, sukupuolestaan, kielestään, uskonnostaan, mielipiteestään tai kansallisuudestaan, etnisestä tai yhteiskunnallisesta alkuperästään, asemastaan, sosiaaliluokastaan, kastistaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksistaan
- **rohkaisen lapsia osallistumaan itseään koskeviin päätöksiin** ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti
- **pidän yllä keskustelukulttuuria** ja luon luottamukselliset suhteet lapsiin ja heidän perheisiinsä, yhteisöihin ja muihin ASIANOSAISIIN
- **rohkaisen lapsia puhumaan avoimesti kansakäymisestään** aikuisten ja toisten lasten kanssa
- **keskustelen lasten kanssa heidän oikeuksistaan** ja kerron, miten toimia, jos tapahtuu jotakin poikkeuksellista
- **kerron** lapsille ja yhteisöille näiden oikeudesta raportoida huolta aiheuttavista tilanteista ja miten tuoda asioita esille
- **opetan lapsia arvioimaan, mikä on ja mikä ei ole hyväksyttävää** ASIANOSAISTEN käytöksessä sekä lasten kanssakäymisessä toisten lasten ja ASIANOSAISTEN kanssa
- **voimaannutan lapsia** niin, että he kykenevät suojelemaan itseään entistä paremmin
- vältän tilanteita, joissa jään yksin lapsen kanssa tarpeettomasti. Huolehdin siitä, että paikalla on toinen aikuinen tai että olen kontaktissa lapseen **näkyvällä tai julkisella paikalla**.
- **pyrin varjelemaan lapsen itsemääräämisoikeutta** ja varmistamaan, etten tee asioita, jotka lapsi pystyy tekemään itse
- **suunnittelen toimintaa** ja järjestän työympäristön siten, että vahingon riski on mahdollisimman vähäinen lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen
- huolehdin siitä, että lapsia, perheitä ja yhteisöjä koskevat tiedot **säilyvät luottamuksellisina**
- käyttäydyn tavalla, joka **toimii esimerkkinä** (vältän tupakointia, epäkunnioittavaa käytöstä työtovereita kohtaan yms.)
- käytän **väkivallattomia keinoja ja positiivista vahvistamista** lapsista huolehtiessani

- ilmoitan kaikista lastensuojeluohjeistukseen liittyvistä **huolenaiheista ja tiedusteluista** esihenkilölle tai lastensuojelun yhteyshenkilölle
- ilmoitan välittömästi lastensuojelun yhteyshenkilölle **kaikista epäilyistä tai väitteistä**, jotka koskevat lastensuojeluohjeistuksen ja eettisten toimintaperiaatteiden vastaista käyttäytymistä tai minkäänlaista lasten hyväksikäyttöä – siinäkin tapauksessa, että tiedot tai epäilyt ovat epämääräisiä
- **pyydän** lapselta tai tämän vanhemmalta tai muulta huoltajalta (esim. opettajalta) **luvan**, ennen kuin otan lapsesta kuvan tai tallennan sen tai käytän kuvaa tai jotakin, jota lapsi on sanonut, tai jotakin tietoa tämän menneisyydestä. Samalla lapselle ja tämän huoltajalle on kerrottava, mihin kuvia tai viestejä aiotaan käyttää. Arkaluontoisissa tapauksissa (esim. ihmiskauppa) käytetään suostumuslomaketta (muissa tapauksessa suullinen suostumus on riittävä).
- varmistan, että lapsi ei **poseeraa kuvassa halventavalla tavalla** tai tavalla, jonka muut voivat tulkita seksuaalisuuteen vihjaavaksi
- pyrin välttämään lasten esittämistä **uhreina** (heikkoina, voimattomina, avuttomina, epätoivoisina jne.)
- **harkitsen tarkoin, näytänkö lasten kasvoja tai käytänkö heidän oikeita nimiään** arkaluonteisissa yhteyksissä (esim. seksuaalisesti hyväksikäytön, ihmiskaupan tai väkivallan uhrin, laittomuuksiin syyllistyneet tai aseellisiin ryhmiin kytkeytyvät lapset)
- käytän **lapsista vain etunimeä**, ellei tapauskohtaisesti ole muuta sovittu. Tämä koskee kaikkea viestintää ja varainkeruuaineistoa.
- pyrin varmistamaan, etten julkaise juttua tai kuvaa, joka saattaa **aiheuttaa vaaraa lapselle**, hänen perheelleen tai yhteisölleen
- harkitsen tarkoin, milloin julkaisen **epävirallisia kuvia tai tietoja lapsista** omalla verkkosivustollani tai sosiaalisessa mediassa (kuten Facebookissa), ja noudatan tällöin aina samoja lastensuojelu- ja viestintäohjeita kuin Lähetysseuran virallisissa viestintäkanavissa.

En koskaan

- hae työtä, jossa ollaan tekemisissä lasten kanssa, **jos on mitään syytä epäillä, että olen sellaiseen työhön sopimaton**
- **kosketa lasta sopimattomasti tai käytä sopimatonta kieltä tai tee sopimattomia ehdotuksia**, joiden tarkoituksena on provosoida, ahdistella tai halventaa lasta tai osoittaa epäkunnioitusta kulttuurisia käytäntöjä kohtaan. Tämä koskee myös käyttäytymistä, joka on omiaan vaikuttamaan kielteisesti lapsen itseluottamukseen ja itsetuntoon.
- **käytä lapsityövoimaa** (esim. kotitaloustöihin)
- **syrji** lapsia tai kohtele heitä epätasa-arvoisesti tai epäoikeudenmukaisesti esimerkiksi suosimalla tiettyjä lapsia ja sulkemalla toisia ulkopuolelle rodun, ihonvärin, sukupuolen, sukupuoli-identiteetin, kielen, uskonnon, poliittisten tai muiden mielipiteiden, kansallisen, etnisen ja sosiaalisen taustan, varallisuuden, vammaisuuden, syntyperän tai muun aseman perusteella
- toimi lasten kanssa **huumeiden tai alkoholin** vaikutuksen alaisena

- katso, julkaise, tuota tai jaa lapsia esittävää **pornografista** sisältöä ja/tai näytä lapsille pornografista aineistoa
- ota tai julkaise kuvia lapsista täysin **alastomina tai paljastavasti pukeutuneina tavalla, joka ei ole asiayhteyteen sopiva**
- ummista silmiäni huolenaiheilta, epäilyiltä väärinkäytöksiltä tai lastensuojeluohjeistuksen ja eettisten toimintaperiaatteiden rikkomuksilta tai jätä niitä huomiotta tai laiminlyö niiden ilmoittamista lastensuojelun yhteyshenkilölle
- tarjoa rahaa, työtä, tavaroita tai palveluja tai humanitaarista apua** vastineeksi seksuaalisista palveluista tai saata lasta minkäänlaisen nöyryyttävän, halventavan tai loukkaavan käytöksen kohteeksi
- ryhdy minkäänlaisiin seksuaalisuhteisiin** alle 18-vuotiaiden kanssa riippumatta seksuaalisen suostumuksen lakisääteisestä ikärajasta, lainsäädännöstä ja paikallisista tavoista. *Lapsen iästä erehtyminen ei kelpaa puolustukseksi.*

Ymmärrän, että jos minua epäillään tai syytetään näiden eettisten toimintaperiaatteiden rikkomisesta:

Suomen Lähetyksen ryhtyy kaikkiin tarpeellisiksi katsomiinsa toimiin, joita ovat mm.:

- Uhrin auttaminen** ja lapsen suojelun ja tukemisen edellyttämät välittömät toimenpiteet.
- Tosiseikkojen selvittäminen** mahdollisimman objektiivisesti (syyttömyysolettama huomioon ottaen) ja samalla tapaukseen liittyvien aikuisten maineen ja luottamuksellisuuden suojeleminen.
- Kurinpitoimet**, jotka voivat johtaa hyllytykseen tai irtisanomiseen.
- Oikeustoimien käynnistäminen ja/tai rikosilmoituksen tekeminen** toimivaltaisille viranomaisille eettisten toimintaperiaatteiden rikkomuksista, jotka saattavat olla vastoin kansallista lainsäädäntöä.
- Asian vaatimiin toimenpiteisiin** ryhtyminen tavoitteena estää tapahtuneen toistuminen, jolloin asiasta voidaan esim. ilmoittaa järjestöille, jotka pyytävät selvitystä lastensuojelun periaatteiden rikkomisesta johtuneesta työsopimuksen irtisanomisesta (tietojen suojaamiseen liittyvän lainsäädännön puitteissa).

Sitoumus

Minä allekirjoittanut

.....
ilmoitan saaneeni, lukeneeni ja ymmärtäneeni Suomen Lähetyksen lastensuojelun eettiset toimintaperiaatteet ja lastensuojeluohjeistuksen. Sitoudun perehtymään niihin ja toimimaan niiden mukaisesti.

Ymmärrän, että eettisten toimintaperiaatteiden ja lastensuojeluohjeistuksen noudattamisen laiminlyönti voi johtaa siihen, että työsuhteeni Suomen Lähetyksen kanssa irtisanotaan tai toimintani järjestön hankkeessa päättyy taikka että Lähetyksen ryhtyy edellä mainittuihin kurinpito- tai oikeustoimiin.

Pvm.: .....

Paikka: .....

Allekirjoitus:.....

(www.keepingchildrensafe.org.uk/resources/child-safeguarding-standards-and-how-implement-them)

LASTENSUOJELUILMOITUSTEN RAPORTOINTILOMAKE		
1: ILMOITTAJAN TIEDOT		
Ilmoituspvm.:		
Ilmoittajan nimi ja asema:		
Ilmoittavan järjestön nimi:		
Toimiston osoite, puhelin, sähköposti:		
OSA 2: TAPAHTUMAILMOITUS		
Tapahtuman paikka:	Tapahtuman pvm.:	
Lapsen nimi:	Ikä:	
Sukupuoli: Poika Tyttö	Vamma:	
Epäillyn tekijän/tekijöiden nimi: (VALINNAINEN)	Sukupuoli: Mies Nainen	Ikä:
Tapahtumatiedot:		
Lastensuojelutapaus: Seksuaalinen häirintä ☐ Fyysinen pahoinpitely ☐ Laiminlyönti ☐ Muu, mikä?: ☐		
Miten huoli syntyi (oma havainto, esitetyt epäilyt, lapsen kertomus tms.)?		

Omat havainnot: (Lapsen mielentila, mahdolliset fyysiset jäljet jne.)

Muun havainnoitsijan nimi/nimet:

Tehdyt toimenpiteet:

Taho, jolle ilmoitettu/siirretty:

Lastensuojelun yhteyshenkilö

Poliisi

Lastensuojeluviranomaiset

Sairaala, klinikka

Kansalaisjärjestö, mikä?

Muu

Pyydetty apua:

Seuranta / uutta tietoa tapauksesta:

Ymmärrän, että ilmoitukseni tutkitaan luottamuksellisesti. Ymmärrän myös, että Suomen Lähetysseura voi joutua ilmoittamaan epäilystä viranomaisille lapsen, henkilöstön jäsenen tai SL:n suojelemiseksi ja täyttääkseen velvoitteensa lahjoittajia kohtaan tai muutoin kansallisen lainsäädännön velvoittamana.

Allekirjoitus:

Pvm.:

Liite 4: Lapsivaikutusten arviointityökalu (LAVA)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon² kehittämä lapsivaikutusten arviointityökalu on tarkoitettu välineeksi ja menetelmäksi, jonka avulla päätöksentekoa voidaan tarkastella lasten ja nuorten näkökulmasta³. Lapsivaikutusten arvioinnin kriteerit perustuvat sekä YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista että kirkon omiin periaatteisiin. Lisäksi se perustuu tutkimuksiin, jotka osoittavat, että lapset ja nuoret, joilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä, voivat paremmin kuin ne, joilta tämä mahdollisuus puuttuu. Osallistaminen lisää lasten iloisuutta ja antaa toivoa tulevaisuuden suhteen. Nähdyn ja kuullun tuleminen sekä mahdollisuus vaikuttaa omaa elämää koskeviin asioihin tukevat myönteisen ja terveen minäkuvan kehittymistä ja vahvistumista.

Lapsivaikutusten arvioinnin tavoitteet ovat lyhyesti seuraavat:

- Edistää lapsen etua kirkollisessa päätöksenteossa ja toiminnassa.
- Edistää lasten mielipiteiden huomioon ottamista ja lasten osallistumista kirkon toimintaan.
- Lisätä tietoisuutta lasten ihmisoikeuksista kirkon piirissä.
- Edistää kirkon omaa teologista tehtävää ja strategisia tavoitteita.

Prosessiin kuuluu myös ennakoarviointi, joka tehdään ennen päätöksentekoa, millä pyritään varmistamaan, että päätösten vaikutukset tunnetaan mahdollisimman perusteellisesti. Päätöksentekijöillä on mahdollisuus punnita eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja. Samalla tarjoutuu mahdollisuus vahvistaa päätöksen myönteisiä vaikutuksia ja ennakoita ja lieventää kielteisiä vaikutuksia.

Analyysejä voidaan syventää esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Mitkä ovat eri toimintavaihtoehtojen myönteiset tai kielteiset vaikutukset lasten ja nuorten kokonaisvaltaiseen (fyysiseen, fysiologiseen, psyykkiseen ja henkiseen) hyvinvointiin?
- Millä vaihtoehdolla on myönteisin vaikutus lasten hyvinvointiin?
- Vaikuttavatko vaihtoehdot eri tavoin alle 18-vuotiaiden eri ikäryhmiin tai eri tavoin tyttöihin ja poikiin?
- Miten vaihtoehdot vaikuttavat esimerkiksi eri vähemmistöryhmiin, eri seurakunnissa tai erilaisissa taloudellisissa oloissa eläviin lapsiin jne.?
- Ovatko joidenkin lapsiryhmien edut ristiriidassa?
- Miten päätös vaikuttaa heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin?

Lapsiystävällinen seurakunta, tarkistuslista

1. Lasten oikeudet tiedostetaan.
2. Lasten erilaisuus otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.
3. Lapsilla on mahdollisuus osallistua heille suunnatun toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

² Asiakirjan englanninkielinen käännös on tehty Suomen Lähetysseurassa, ja käännöstyön yhteydessä tekstiin on tehty joitakin muutoksia.

³”Lapsilla” tarkoitetaan tässä asiakirjassa lapsia ja nuoria.

4. Lapset voivat vaikuttaa tilojen suunnitteluun ja kehittämiseen.
5. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin.
6. Lapsilla on tarpeeksi luotettavia aikuisia.
7. Lapset ovat turvassa.
8. Lapsia ja lapsuutta arvostetaan.
9. Lasten etu on etusijalla, kun päätetään lapsille suunnatusta toiminnasta.
10. Lapsia koskevaa tietoa hyödynnetään laajasti päätöksenteossa.